

ENSIMMÄISIÄ OPETUKSIA

Vallankumousmyrskyn ensimmäinen aalto laskee. Me olemme sen välttämättömän ja väistämättömän toisen aallon kynnyksellä. Proletaarinen liike yhä laajenee ja on nyt levinnyt kaukaisimmillekin syrjäseuduille. Kuohunta ja tyytymättömyys leviää yhteiskunnan mitä erilaisimpiin ja kaikkein takapajuisimpiinkin kerroksiin. Kauppa- ja teollisuuselämä on lamaan tunut, oppilaitokset on suljettu, työläisten esimerkkiä seuraten zemstvotoimitsijat lakkoilevat. Joukkoliikkeiden väliaikoina tihenevät, kuten tavallista, erilliset terroriteot: murhayritys Odessan poliisimestaria vastaan, murha Kaukasiassa, senaatin prokuraattorin murha Helsingissä. Hallitus heittäytyy verisestä ruoskapolitiikasta lupauspolitiikkaan. Lähetystön tsaarillisen vastaanoton komediolla se pyrkii saamaan petetyksi edes joitakuita työläisistä *. Se pyrkii kääntämään yleisen mielipiteen huomiota toisaanne sotauutisilla ja käskee Kuropatkinia aloittamaan hyökkäyksen Hunghota vastaan. Tammikuun 9 pnä oli verilöyly Pietarissa, 12 pnä alettiin tämä sotilaalliselta näkökannalta mitä mielettömän hyökkäys, joka päättyi tsaarin kenraalien uuteen vakavaan tappioon. Venäläiset on lyöty takaisin, senjälkeen kun he ovat menettäneet novojevremjalaisenkin kirjeenvaihtajan tiedoituksen mukaan noin 13 tuhatta miestä, siis kaksi kertaa enemmän kuin japanilaiset. Sotilashallinnan alalla vallitsee Mantshuriassa samanlainen turmeltuminen ja rappeutuminen kuin Pietarissakin. Ulkomaalaisessa lehdistössä ilmaantuu niiden sähkösanomien tilalle, jotka vahvistavat sekä kumoavat tiedot Kuropatkinin ja Grippenbergin riidasta, sellaisia

* Ks. tätä osaa, ss. 121—122. *Toim.*

sähkösanomia, jotka vahvistavat sekä kumoavat tiedot siitä, että suuriruhtinaiden puolue on käsittänyt sodan olevan itsevaltiudelle vaarallisen ja haluaa saada mahdollisimman nopeasti aikaan rauhan.

Ei ole ihme, että tällaisissa oloissa Venäjän vallankumouksesta eivät lakkaa puhumasta kaikkein maltillisimmatkaan Euroopan porvarilliset lehdet. Vallankumous kasvaa ja kypsyy sellaisella nopeudella, jota ennen tammi-kuun 9 päivää ei tunnettu. Nouseeko toinen aalto huomenna, ylihuomenna vai kuukausien kuluttua, se riippuu monista seikoista, joita ei voida ennakolta nähdä. Sitä välttämättömämpää on tehdä eräitä yhteenvetoja vallankumouspäivistä ja yrittää johtaa niistä opetuksia, joita voidaan tarvita paljon pikemmin kuin eräät luulevatkaan.

Vallankumouspäivien oikeaa arvioimista varten on luotava yleissilmäys työväenliikkeemme uusimpaan historiaan. Melkein 20 vuotta sitten, vuonna 1885, olivat työläisten ensimmäiset suuret lakot keskisellä teollisuusalueella, Morozovin y.m. tehtailla. Silloin Katkov kirjoitti Venäjällä ilmaantuneesta työväenkysymyksestä. Ja miten hämmästyttävän nopeasti kehittyikään proletariaatti, joka siirtyi taloudellisesta taistelusta poliittisiin mielenosoituksiin, mielenosoituksista vallankumoukselliseen rynnistykseen! Palautlakaamme mieleen kuljetun taipaleen tärkeimmät vaiheet. Vuosi 1885 — laajoja lakkoja, joihin osallistuu mitätön määrä aivan yksinäisiä sosialisteja, joita ei minäkäänlainen järjestö liitä yhteen. Lakkojen aiheuttama yhteiskunnallinen kiihtymys panee Katkovin, tuon itsevaltiuden uskollisen kahlekoiran, puhumaan oikeusjutun johdosta „sadasta yhdestä kunnialaukauksesta Venäjällä ilmaantuneen työväenkysymyksen kunniaksi”. Hallitus tekee taloudellisia myönnytyksiä. Vuosi 1891 — pietarilaisten työläisten osallistuminen mielenosoitukseen Shelgunovin⁴¹ hautajaisissa, poliittiset puheet toukokuun 1 päivän joukkokokouksessa Pietarissa. Me näemme eturivin työläisten sosialidemokraattisen mielenosoituksen, samalla kun joukkoliike puuttuu. Vuosi 1896: monien kymmenien tuhansien työläisten lakko Pietarissa. Joukkoliike katuagitaation alkeineen ja jo kokonaisen sosialidemokraattisen järjestön osantolla. Niin pieni kuin tuo miltei yksinomaan ylioppilajärjestö vielä onkin meidän nykyiseen puolueeseemme verrattuna, niin sen tietoinen ja suunnitelmallinen sociali-

demokraattinen asioihin puuttuminen ja johto saavat kuitenkin aikaan sen, että Morozovin lakkoon verrattuna liike saa valtavan laajuuden ja merkityksen. Hallitus tekee jälleen taloudellisia myönnytyksiä. Lakkoliikkeelle on koko Venäjällä laskettu vankka perusta. Vallankumouksellinen intelligenssi muuttuu kauttaaltaan sosialidemokraattiseksi. Perustetaan sosialidemokraattinen puolue. Vuosi 1901. Työläinen tulee ylioppilaan avuksi. Alkaa mielenosoitusliike. Proletariaatti tuo kadulle tunnuksensa: alas itsevaltius! Radikaalinen intelligenssi jakaantuu lopullisesti liberaaliseksi, vallankumouksellis-porvarilliseksi ja sosialidemokraattiseksi. Vallankumouksellisen sosialidemokratian järjestöjen osallistuminen mielenosoituksiin käy yhä laajemmaksi, aktiivisemmaksi ja suoranaisemmaksi. Vuosi 1902: valtava Rostovin lakko muuttuu kuuluisaksi mielenosoitukseksi. Proletariaatin poliittinen liike ei liity enää intelligenttien, ylioppilaiden liikkeeseen, vaan kasvaa itse välittömästi lakosta. Järjestyneen vallankumouksellisen sosialidemokratian osallistuminen on vieläkin aktiivisempaa. Proletariaatti valloittaa itselleen ja *oman* komiteansa vallankumouksellisille sosialidemokraateille joukkoluontoisten katukokousten vapauden. Proletariaatti asettaa ensi kerran itsensä luokkana kaikkia toisia luokkia ja tsaarihallitusta vastaan. Vuosi 1903. Lakkotaistelu kehittyy taaskin poliittiseksi mielenosoitukseksi, mutta vieläkin laajemmalla perustalla. Lakot käsittävät kokonaisen alueen, niihin osallistuu yli sata tuhatta työläistä, poliittisia joukkokokouksia pidetään lakkojen aikana monissa kaupungeissa. Tuntuu, että elämme barrikadien aattoa (paikallisten sosialidemokratien lausunto Kievin liikkeestä v. 1903 ⁴²). Mutta aatto osoittautuu verrattain pitkäksi aivan kuin opettaen meitä siihen, että mahtavat luokat kokoavat toisinaan voimia kuukausien ja vuosien kuluessa, aivan kuin kokeillen sosialidemokratian lähellä olevia heikkouskoisia intelligenttejä. Ja todellakin, puolueemme intelligenttisiipi, uusiskralaiset eli (mikä on samaa) uusrabotshejedelolaiset ovat jo alkaneet etsiä mielenosoitusten „korkeimpia tyyppejä” siinä muodossa, että työläiset tekevät zemstvomiesten kanssa sopimuksen siitä, ettei aiheuteta paniikkimaista kauhua. Kaikille opportunisteille ominaisella periaatteettomuudella uusiskralaiset ovat menneet puheissaan jo siihen uskomattomaan, mitä uskomattomimpaan teesiin saakka,

että poliittisella areenalla on kaksi (!!) voimaa: virkavalta ja porvaristo (katso „Iskran” toimituksen *toista* kirjettä zemstvokamppailusta). Hetken tullen uuden „Iskran” opportunistit unohtivat proletariaatin itsenäisen voiman! Koitti vuosi 1905, ja tammikuun yhdeksäs päivä paljasti vielä kerran kaikki maankiertäjä-intelligenttipahaset. Proletaarinen liike nousi kerralla korkeimmalle asteelle. Suurlakko mobilisoi koko Venäjällä luultavasti vähintään miljoonan työläistä. Sosialidemokratian poliittiset vaatimukset tunkeutuivat työväenluokan sellaisiin kerroksiin, jotka uskoivat vielä tsaariin. Proletariaatti mursi poliisimaisen zubatovilaisuuden puitteet, ja vallankumousvastaista taistelua varten perustetun legaalisen työväenyhdistyksen koko jäsenjoukko lähti yhdessä Gaponin kanssa vallankumoukselliselle tielle. Lakko ja mielenosoitus ovat alkaneet silmiemme edessä muuttua *kapinaksi*. Järjestyneen vallankumouksellisen sosialidemokratian osanotto on ollut verrattomasti huomattavampaa kuin liikkeen aikaisemmissa vaiheissa, mutta se on yhä vieläkin heikkoa siihen verraten, kuinka kipeästi aktiiviset proletaraiset joukot tarvitsevat sosialidemokraattista johtoa.

Yleensä lakko- ja mielenosoitusliike, jotka yhtyivät toisiinsa erilaisissa muodoissa ja erilaisten syiden perustalla, kasvoivat laajuus- sekä syvyysuuntaan käyden yhä vallankumouksellisemmiksi, tullen käytännössä yhä lähemmäksi yleiskansallista aseellista kapinaa, josta vallankumouksellinen sosialidemokratia oli jo kauan puhunut. Tällaisen johtopäätöksen tammikuun 9 p:n tapahtumista me teimme jo „Vperjod” lehden 4.* ja 5. numerossa. Tämän johtopäätöksen tekivät heti ja välittömästi myöskin pietarilaiset työläiset itse. Tammikuun kymmenentenä päivänä he murtautuivat erääseen legaaliseen kirjapainoon, latoivat alempana esitetyn julistuksen, jonka pietarilaiset toverit ovat lähettäneet meille, painoivat sitä yli kymmenen tuhatta kappaletta ja levittivät ympäri Pietaria. Tässä on tuo mainio julistus**.

Tämä vetoamus ei kaipaa selityksiä. Vallankumouksellisen proletariaatin omatoimisuus on tullut siinä täydellisesti esiin. Pietarilaisten työläisten kehoitus ei tullut toteutetuksi

* Ks. tätä osaa, ss. 83—85. *Toim.*

** Ks. tätä osaa, s. 141. *Toim.*

niin nopeasti kuin he halusivat, se tullaan toistamaan vielä moneen kertaan, sen toteuttamisyrietykset tulevat vielä monesti johtamaan epäonnistumisiin. Mutta sen seikan valtava merkitys, että työläiset itse asettavat tuon tehtävän, on kiistämätön. Vallankumouksellisen liikkeen saavutusta, liikkeen, joka on johtanut tuon tehtävän käytännöllisen välttämättömyyden tajuamiseen ja lähentänyt sen asettamista jokaisessa kansanliikkeessä lähimpään vuoroon, tätä saavutusta ei proletariaatilta voida enää millään riistää.

On syytä pysähtyä kapina-aatteen historiaan. Iätimuis-tettavasta 62. numeron pääkirjoituksesta lähtien uusi „Iskra” on jaaritellut tästä kysymyksestä sellaisen määrän hämää typeryyksiä, sellaisen määrän opportunistista sekasotkua, joka on täydellisesti meidän vanhan tuttavamme Martynovin arvoista, että vanhan kysymyksenasettelun tarkka ennallistaminen on erikoisen tärkeätä. Mutta uuden „Iskran” kaikkia typeryyksiä ja kaikkea sotkua on kuitenkin toivotonta jahdata. Paljon tarkoituksenmukaisempaa on muistella useammin vanhaa „Iskraa” ja kehittää konkreettisemmin sen vanhoja myönteisiä tunnuksia.

Leninin kirjansen „Mitä on tehtävä?” lopussa, sivulla 136 *, on nostettu *koko kansan aseellisen kapinan* tunnus. Kolme vuotta sitten, vuonna 1902, aivan vuoden alussa, siitä sanottiin: „Kuvitelkaa kansan kapina. Nykyään ovat kaikki luultavasti yhtä mieltä siitä, että meidän täytyy ajatella sitä ja valmistautua...**

Kirjoitettu helmikuun alussa 1905

*Julkaistu ensi kerran v. 1926
V Lenin-kokoeimassa*

*Julkaistaan
käsikirjoituksen mukaan*

* Ks. Teokset, 5. osa, s. 508. *Toim.*

** Käsikirjoitus katkeaa tähän. *Toim.*